

FOKUS PÅ KIRKER OG VINDMØLLER

Opfordring til dialog mellem Stifter og Kommuner i Danmark

Idé

Denne folder er udarbejdet i et samarbejde mellem Ministeriet for Ligestilling og Kirke og Stifterne i Danmark. Folderen er udarbejdet for at få klarhed over de processer, som startes op, når kommunerne offentliggør planforslag omhandlende vindmøller, og hvor planforslaget berører områder, hvor der findes kirker i det åbne land.

Målet med folderen er at sikre, at kommunernes vindmølleplanlægning sker i et samspil med landets 10 stifter.

Indledning

I Danmark er der ca. 2.350 kirker, hvoraf en del er opført helt tilbage i 1100-tallet og andre er nye moderne kirker.

Kirkerne udgør en væsentlig del af historien for mange landsbyer og fremstår i dag som markante kulturhistoriske kendingsmærker i landskabet. Kirkerne er selvejende, og ingen af dem er fredede, idet kirkebygninger, der er omfattet af lovgivningen om folkekirken, er undtaget fra bygningsfredningslovens bestemmelser. Det betyder, at folkekirkens kirker – uanset alder – ikke bliver fredet, så længe bygningerne bruges som kirke, og der jævnligt afholdes gudstjeneste i dem.

Menighedsråd

Det er de lokale sognes menighedsråd, der har ansvaret for sognets kirker og kirkegårde, og i henhold til § 29 i bekendtgørelse 1238 af 22/10/2007 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, skal et menighedsråd søge at forhindre, at kirkens og kirkegårdens nærmeste omgivelser bebygges eller bruges på skæmmende måde. Det bør herved, så vidt muligt undgås, at der foretages sådanne ændringer i bebyggelse og beplantning ved kirken og på kirkegården at skønhedsværdien, der er knyttet til samspillet mellem kirke, kirkegård og omgivelserne forringes.

FAKTABOKS

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 19 skelnes, der mellem kirker i byer og bymæssig bebyggelse, og kirker i åbent land. Bestemmelsen fastsætter en beskyttelseszone på 300 m rundt om kirkerne. I zonen må der ikke opføres bebyggelse med en højde på over 8,5 m, med mindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse i hele beskyttelseszonen.

Stifterne

Stifterne i Danmark er decentrale statslige myndigheder under Ministeriet for Ligestilling og Kirke. Når det vedrører plansager, er det stifternes opgave at føre overtilsyn med kirker og kirkegårde og sikre beskyttelsen af kirkeområdernes nærmeste omgivelser mod skæmmende bebyggelse og lignende.

Kirken er en statslig interesse

Hvert fjerde år offentliggør miljøministeren en oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen. Oversigten giver et overblik over de interesser og hensyn, som stammer fra politisk vedtagne beslutninger i form af lovgivning, handlingsplaner, sektorplaner, landsplansbeslutninger samt aftaler mellem myndigheder, der har betydning for kommunernes fysiske planlægning.

Af oversigten fremgår det, at det er et statsligt mål, at kommuneplanerne er med til at sikre***, at kirkerne og deres omgivelser bevares som tydelige kendingsmærker i landskabet, og at disse kendingsmærker respekteres i den kommunale***

planlægning. Som led i den statslige målsætning, skal kommunerne i deres planlægning sikre de kulturhistoriske enkelte elementer og helheder.

Derfor skal kommunerne, når der planlægges i det åbne land, herunder inden for kirkeomgivelserne, redegøre for de berørte kirkers betydning i landskabet, og der skal redegøres for hensyn til indsyn til og udsyn fra kirkerne og for kirke-omgivelsernes udstrækning.

Vindmøller

I forbindelse med planlægningen af vindmølleområder er det vigtigt at have fokus på, at vindmøller kan ses over meget store afstande. Vindmøllerne vil derfor kunne påvirke kirkerne selv over store afstande.

Vennebjerg Kirke, Hjørring Søndre provsti – Hjørring Kommune. I baggrunden kan man se to vindmøller med en afstand på 2,75 km til kirken. I dette tilfælde er møllerne placeret uden problemer i forhold til kirken.

Kommuneplanniveau

Når en kommune udpeger vindmølleområder i en kommuneplan sker dette i henhold til Miljøministeriets cirkulærer om planlægning for og landzonetilladelse til opstilling af vindmøller.

Ønsker kommunerne, at der sker opsætning af vindmøller nærmere en kirke end 28 x møllernes totalhøjde, skal kommunerne redegøre for den visuelle påvirkning. Kommunerne skal være opmærksomme på, at der som udgangspunkt ikke kan etableres tekniske anlæg indenfor de udpegede kirkeomgivelser, som kan hindre indblikket til kirken.

Det er vanskeligt for stifterne at forholde sig til de vindmølleområder, der udmeldes i en kommuneplan. Dette skyldes, at områderne ofte er på et overordnet niveau, uden konkrete oplysninger om vindmøllernes antal, højde og placering. Kommunerne er ikke forpligtede på at lave visualisering i kommuneplanerne, hvilket er med til at vanskeliggøre arbejdet med at se vindmøllernes påvirkning på de omkringliggende kirker.

Den manglende konkretisering og visualisering i kommuneplanen vanskeliggør stifternes videre proces i forhold til Ministeriet for Ligestilling og Kirke, da det som følge af de nævnte mangler er vanskeligt at dokumentere behovet for en indsigelse.

Dette medfører, at stifterne ofte ser sig nødsaget til at fravælge at anmode Ministeriet for Ligestilling og Kirke om at fremsætte en indsigelse imod en kommuneplan.
Stifterne vælger at afvente en mere detaljeret planlægning med en selvstændig indsigelsesmulighed for stifterne på lokalplanniveau.

Stifterne har mulighed for at fremsender bemærkninger til kommuneplan og kommuneplantillæg direkte til kommunerne, men i så tilfælde er kommunerne ikke forpligtet på at tage disse bemærkninger til efterretning. For at sikre at bemærkningerne tages til efterretning kræver det, at stifterne anmoder Ministeriet for Ligestilling og Kirke om at fremsætte en indsigelse i henhold til planlovens § 29, stk. 1.

Lokalplanniveau

Når en kommune påbegynder en faktuel vindmøllesag, udarbejdes der en lokalplan med tilhørende VVM-redegørelse, miljøvurdering samt kommuneplantillæg.

Inden selve udarbejdelsen af et lokalplanforslag skal kommunen gennemføre en lovpligtig foroffentlighedsfase (planlovens § 11 g, stk. 2). I denne fase anbefales det meget, at kommunerne inddrager stifterne.

Stifterne vil anbefale, at kommunerne stiller krav om, at der i foroffentlighedsfasen skal udarbejdes visualiseringsbilleder, der viser samspillet mellem kirke(r) og vindmøller.

Visualiseringerne bør vise møllerne i forhold til kirkerne:

Møllerne som baggrund for kirken

Møllerne som forgrund for kirken

Kirke og møller ved siden af hinanden

Ligeledes skal visualiseringsbillederne vise udsigtsbilleder fra kirken, såfremt møllerne vil påvirke udsigten fra kirken.

Sådanne visualiseringer er med til at sikre, at stiftet og stiftets konsulenter allerede på dette tidspunkt kan fremsende konstruktive bemærkninger til planforslaget. Dette vil være med til at sikre en smidigere sagsbehandling, hvilket vil være hensigtsmæssigt med tanke på det tidspres, som ofte præger en vindmøllesag.

Indsigelse imod et planforslag

Når stifterne vurderer et planforslag, inddrages der som oftest en række konsulenter, herunder også Nationalmuseet. Såfremt stiftet efter en samlet vurdering finder, at planforslaget ikke er foreneligt med de kirkelige omgivelser, kan stiftet fremsende en indsigelse.

Stifterne har, som statslig myndighed, mulighed for at fremsende indsigelser imod et lokalplanforslag direkte til kommunerne jævnfør planlovens § 29, stk. 3. Såfremt der er tale om en kommuneplan eller et kommuneplantillæg skal sagen fremsendes til Ministeriet for Ligestilling og Kirke med henblik på, at Ministeret for Ligestilling og Kirke anmoder miljøministeren om at nedlægge veto efter planlovens § 29, stk. 1. En indsigelse har opsættende virkning og medfører, at planforslaget ikke kan vedtages, før der er opnået enighed mellem parterne om de nødvendige ændringer.

Eksempel på opsætning af vindmøller i en lokalplan, som stiftet har gjort indsigelser imod i henhold til planloves § 29, stk. 3.

Konklusion

Stifterne vil, på grundlag af foranstående, opfordre kommunerne til at inddrage stifterne på et så tidligt tidspunkt i planlægningsfasen vedrørende vindmøller som overhovedet muligt. En tidlig dialog kan også være med til at fremme hele processen og være med til at sikre, at der ikke bruges unødig tid og ressourcer på planlægning som efterfølgende skal ændres. Der vil således, samlet set, blive tale om en væsentlig smidiggørelse af processen og opnåelse af hurtigere resultater.

Stifterne håber herved på et fremadrettet godt samarbejde om vores kirker og vindmøller.

FOLKEKIRKEN

Denne folder er udarbejdet af Aalborg Stift, hvortil bemærkninger kan sendes.

København Stift
kmkbh@km.dk
tlf. 33 47 65 00
www.koebenhavnsstift.dk

Aalborg Stift
kmaal@km.dk
tlf. 98 18 80 88
www.aalborgstift.dk

Helsingør Stift
kmhel@km.dk
tlf. 49 21 35 00
www.helsingoerstift.dk

Viborg Stift
kmvib@km.dk
tlf. 86 62 09 11
www.viborgstift.dk

Roskilde Stift
kmros@km.dk
tlf. 46 38 19 20
www.roskildestift.dk

Århus Stift
kmaar@km.dk
tlf. 86 14 51 00
www.aarhusstift.dk

Lolland-Falster Stift
lfstift@.km.dk
tlf. 54 85 02 11
www.lfstift.dk

Ribe Stift
kmrib@.km.dk
tlf. 75 42 18 00
www.ribestift.dk

Fyens Stift
kmfyn@km.dk
tlf. 66 12 30 24
www.fyensstift.dk

Haderslev Stift
kmhad@km.dk
tlf. 74 52 20 25
www.haderslevstift.dk